

ט (א) וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי קָרָא
 מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו וּלְזִקְנֵי
 יִשְׂרָאֵל: (ב) וַיֹּאמֶר אֶל-אַהֲרֹן קַח-
 לָךְ עֵגֶל בֶּן-בָּקָר לְחֻטָּאת וְאֵיל
 לְעֹלָה תְּמִימִם וְהִקְרַב לְפָנַי יְהוָה:

א וַהֲוֵה בְיוֹמָא תְּמִינָא
 קָרָא מֹשֶׁה
 לְאַהֲרֹן וּלְבָנָוֵי וּלְזִקְנֵי
 יִשְׂרָאֵל: ב וַאֲמַר לְאַהֲרֹן
 סב לָךְ עֵגֶל בֶּן תוֹרֵי
 לְחֻטָּאתָא וּדְכַר לְעֹלָתָא
 שְׁלָמִין וְקָרַב קָדָם יְיָ:

תו"א ויהי ביום מגילה י: קח לך יומא ג:

בעל הטורים

(א) ויהי ביום השמיני קרא משה. בגי'
 היה ביום ראש חדש ניסן. אמר משה לפי

שסרבתו ד' ימים בסנה לכך לא זכיתי לשמש אלא ז': (ב) עגל בן בקר. בגימטריא לכפר חטא העגל:

רש"י

(א) ויהי ביום השמיני. שמיניא למלואים, הוא ר"ח ניסן, שהוקם המשכן בו ביום, ונחל י' עטרות השנויות בסדר עולם (פרק ז'): מחליו נכנס: (ב) קח לך עגל. להודיע שמכפר

עיקר שפתי חכמים

א מדכתיב בסוף פ' צו ופתח אור"מ תשבו שבעת ימים. ואח"כ כתיב ביום השמיני קאי אמה שלפניו אאותן שבעת ימים: ב שיום ראשון של המלואים היה בכ"ג באדר כדפירשנו לעיל ממילא יום השמיני היה בר"ח ניסן: ג כי לא מצינו להלן בפסוק שדבר עמהם כלום ורק לאהרן צוה לדבר אל בני ישראל להקריב קרבן ולמה קרא להם אלא להשמיעם כו':

לקוטי הלכות

(ב) קח לך עגל בן בקר לחטאת - כל המניעות העוברים על האדם, כלם הם פחינת פח המכרים, שרוצים להכריח את האדם ולהרחיקו מהקדשה. אבל בשמתגברין למשך עצמו תמיד אל שרשו, אל נקדת האמת, אל מקום שנחצב נשמתו משם, ועקר הכל הוא הצדיק האמת, אזי בקל יתגבר על הפח המכרים, כי פח המכרים הוא רק לפי שעה, לפי הזמן שיש לו פח להכריח ולרחק, אבל בסור המכרים ישוב מאליו למקומו ושרשו על-ידי פח המושך, שהוא נשאר קים לעולם. ועל-כן פשייתגבר להמשיך את עצמו ברצונו תמיד אל נקדת האמת, ששם עקר פח המושך האמתי, אזי בודאי יתבטל פח המכרים וישוב אל מקומו האמתי, ואז יהיה לו טובה גדולה מה שהיה לו פח המכרים שהיה מרחיקו, כי רק בשביל זה בא לעולם,

שיעסק במלחמה זו ובאמנות זאת, להגביר פח המושך על פח המכרים, ואז נעשה מזה פלים נפלאים ותקונים גדולים, כמו שנראה בחוש גם בגשמיות, שרוב האמנות של הפלים נפלאים שנעשים בפחמה גדולה, שקורין "מאשינעם", הפל הוא על-ידי חכמת פח המכרים וכח המושך, וכן במלאכת המורה שעות ושאר פלים נפלאים, כמבאר בפנים. וכמו-כן גם ברוחניות, כי טבע הנשמה להיות נמשכת תמיד אל שרשה העליון, ששם פח המושך האמתי, אך הכריחו אותה לירד לזה העולם, שכלו בכלל הוא פחינת פח המכרים נגד הנשמה שכפופה ותשוקתה תמיד נמשכת למעלה לשרשה, אך כל פונתו יתברך בדי שיתגבר בכח המושך על פח המכרים, ואז תהיה מושכת אחרים עמה ואחרים לאחרים, כמו הגלגלים והאופנים של הפלים הנ"ל.

אונקלוס

ג ועם בני ישראל תמלא
 למימר סבו צפיר בר עזין
 לחטאתא ועגל ואמר בני
 שנא שלמין לעלתא:
 ד ותור ודכר לנכסת
 קודשיא לדבחה קדם יי
 ומנחתא דפילא במשח
 ארי יומא דין יקרא דיי
 מתגלי לכון: ה ונסיבו ית
 די פקיד משה לקדם משפן
 זמנא וקריבו כל פנישתא
 וקמו קדם יי: ו ואמר משה
 דין פתגמא די פקיד יי
 תעבדון ויתגלי לכון יקרא
 תו"א ואל בני שם ויקרבו מ"ק כח:

בעל הטורים

(ג) ועגל וכבש. כבש לכבוש מעשה עגל
 ואיל שהיה מרקד לפניהם כאל וחינו
 דכתיב וירקדם כמו עגל:

(ג) ואל בני ישראל תדבר לאמר
 קחו שעיר-עזים לחטאת ועגל
 וכבש בני-שנה תמימם לעלה:
 (ד) ושור ואיל לשלמים לזבח לפני
 יהוה ומנחה בלולה בשמן כי
 היום יהוה נראה אליכם: (ה) ויקחו
 את אשר צוה משה אל-פני אהל
 מועד ויקרבו כל-העדה ויעמדו
 לפני יהוה: (ו) ויאמר משה זה
 הדבר אשר-צוה יהוה תעשו וירא אליכם כבוד

רש"י

לו הקצ"ה ד ע"י עגל זה על מעשה העגל שעשה: שכינתו צמעה ידיכם, לכך קרבות הללו נאין
 (ד) כי היום ה' נראה אליכם. להשרות חובה ליום זה:

עיקר שפתי חכמים

ד כי למה צוה לו להקריב עגל לחטאת הלא חטאת של כהן המשיח הוא פר אלא להודיע שכפר לו הקב"ה בו: ה כדכתיב להלן ותצא אש מלפני ה'
 ותאכל בו וזהו חובה יתירה נודעת להם שנתקבלו הקרבות לרצון:

לקוטי הלכות

וכל מה שמתגבר כח המכריח ומרחיק
 ביותר, נעשים על-ידי זה כלים נפלאים
 יותר ויותר, למי שפקי בהאמנות לכון
 המדה איד להגביר כח המושך בחכמה
 נפלאה שיפעל פעלת אמנותו. וזה שכתוב
 אחר פסוק: ויהי ביום השמיני, קח לך
 עגל בן בקר לחטאת. ופרש רש"י: לכפר
 על עון העגל. כי עתה נתהפך הכח
 המכריח ועולה לקרבן שהוא בחינת מה
 שמעלין עגל בן בקר דיקא לחטאת, כי
 משם, מבחינת שור ועגל, משם בעצמו
 השתלשלות יניקת העבודה זרה של עגל
 שהתגבר מסמרא דשמאל בידוע ששרש
 היצר הרע מסמרא דשמאלא שהוא בחינת
 שור ועגל, כמו שכתוב: ופני שור מהשמאל.
 וצוה ה' יתברך להעלות דיקא העגל לחטאת
 להפך כח המכריח אל הקדשה, כי אחר
 כך כששבין נעשה תקון נפלא על-ידי זה
 דיקא כנ"ל. (אורח חיים - הלכות יום-טוב ה'
 אותיות א' ג')